

Beleid Veilige Kerk

(bestemd om opgenomen te worden in ons Beleidsplan)
vastgesteld op 21 september 2022

Bijlage A	Gedragcode
Bijlage B	Profiel vertrouwenspersonen
Bijlage C	Plaatselijk meldprotocol
Bijlage D	Protocol rondom veilig jeugdwerk
Bijlage E	Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties
Bijlage F	PKN routekaart bij meldingen
Bijlage G	Handleiding communicatie

1 Inleiding

Als gemeente van onze Heere Jezus Christus zijn we verplicht om zorg te dragen voor onze naaste. De gemeente moet een veilige plek zijn, waarin we met elkaar het geloof mogen beleven, naast elkaar mogen staan en in liefde met elkaar mogen leven. De Bijbel roept ons hiertoe op, zoals bijvoorbeeld geschreven staat in psalm 82.

Vermaning aan onrechtvaardige rechters

1	Een psalm van Asaf. God staat in de vergadering van God, Hij oordeelt te midden van de goden:	5	Zij weten niets en begrijpen niets, zij wandelen steeds in de duisternis rond; daarom wankelen alle fundamenten van de aarde.
2	Hoe lang zult u onrechtvaardig oordelen en de goddelozen bevoordelen? Sela	6	Ik heb wel gezegd: U bent goden, u bent allen zonen van de Allerhoogste;
3	Doe recht aan de geringe en de wees, bewijs de ellendige en de arme gerechtigheid.	7	toch zult u sterven als een mens, zoals iedere andere vorst zult u vallen.
4	Bevrijd de geringe en de arme, Ontruk hem aan de hand van de goddelozen.	8	Sta op, o God, oordeel de aarde, want U bezit alle volken.

In de gebiedende wijs wordt in vers 3 geschreven dat er recht gedaan moet worden aan de ellendige, en de arme gerechtigheid. Als Gods kinderen weten we dat we in zonde gevallen en geboren zijn, dat we van nature slecht zijn en niet tot het goede in staat (Romeinen 7:14-20; Marcus 7:21,22). Juist door dat besef moeten we beleid maken om het risico zo laag mogelijk te houden. Beleid 'Veilige Kerk' is niet bedoeld om de gemeente te zuiveren of om te veroordelen, maar juist vanuit het besef dat we onze naaste en onszelf mogen beschermen, voorkomen dat mensen op een verkeerde plek werkzaam zijn en zorgen dat iedereen tot bloei mag komen, zodat we als gemeente hier op aarde het lichaam van Christus mogen zijn.

Helaas moeten we concluderen dat we hierin regelmatig tekortschieten. In sommige gevallen kan dit leiden tot grensoverschrijdend gedrag en kunnen mensen slachtoffer worden van het handelen van anderen.

De kerkenraad realiseert zich dat grensoverschrijdend gedrag ook in onze kerkelijke gemeente voor kan komen. Van belang is dat we als gemeente ons ervan bewust zijn dat er machtsongelijkheid bestaat binnen de gemeente en dat dit kan leiden tot onveilige situaties zoals ongewenst gedrag jegens een gemeentelid. Als kerkenraad willen we het risico op ongewenst gedrag verkleinen en indien dit toch optreedt het zo snel mogelijk signaleren om de gevolgen voor het slachtoffer te beperken.

Naast bewustzijn en respectvolle omgang met elkaar is het goed om als gemeente duidelijke regels en beleid te hebben. De synode van de PKN heeft in november 2019 uitgesproken gemeenten te gaan stimuleren plaatselijk beleid over veilig omgaan met elkaar te formuleren.

In dit beleidsstuk is beschreven hoe dit vorm wordt gegeven binnen de Hervormde Gemeente te Meerkerk. Hierin wordt gewerkt vanuit de volgende punten:

- Bewustwording;
- Preventie
 - Verklaringen Omtrent Gedrag;
 - Vier-ogen principe.
- Interventie;
 - Vertrouwenspersonen;
- Nazorg;
- Communicatie;

2 Bewustwording

De basis voor het beleid is bewustwording binnen de kerkelijke gemeente. Bewust zijn van machtsongelijkheid onder gemeenteleden en de effecten daarvan. Machtverschillen tussen groepsleiding en deelnemers in het jeugdwerk, tussen ouderling en pastorant, tussen diaken en hulpbehoevende, tussen vrijwilliger voor hand- en spandiensten en gemeentelid. Het effect kan zijn dat iemand met meer macht grensoverschrijdend gedrag vertoont. De ander ervaart dit in eerste instantie niet als storend of wil daar geen aandacht aan besteden. Tot het gevoel van veiligheid wordt aangetast. m bewustwording rondom het thema veiligheid te vergroten, is het volgende van belang:

- Erkennen dat grensoverschrijdend gedrag ook in de eigen gemeente voor komt. Grensoverschrijdend gedrag is niet alleen seksueel misbruik, maar kan zich ook uiten in de vorm van pestgedrag, uitsluiting, verkeerde grapjes etc. We vinden het juist belangrijk om te noemen dat het ook kan gaan over ook de kleinere vormen van sociale onveiligheid;
- Bewust zijn dat alle gemeenteleden recht hebben op een Veilige Kerk;
- Vasthouden van de aandacht voor het onderwerp: op beleidsniveau regelmatig agenderen van 'veilig jeugdwerk' en 'Veilige Kerk'; wat doen we, gaat het goed en wat kan beter;
- Erop toezien dat in bijeenkomsten (gespreksgroepen, clubwerk, catechese, vieringen) zo nu en dan gebruik gemaakt wordt van activiteiten en werkvormen die bewustwording over veiligheid bij de gemeenteleden, van oud tot jong, vergroten.

3 Preventie

Verklaringen Omtrent Gedrag

De generale synode van de PKN heeft besloten dat er een regeling in de kerkorde komt die inhoudt dat predikanten en kerkelijk werkers, verbonden aan een gemeente, alsmede vrijwilligers/ambtsdragers die met kwetsbare mensen werken of leidinggevende taken hebben, verplicht een verklaring omtrent gedrag (VOG) overleggen op het daarvoor aangewezen moment. Voor kerkelijk werkers is dit vanuit de PKN inmiddels geregeld, nu voor hen de rechtspositie van kerkelijk medewerkers geldt, en de VOG in Generale Regeling PKN (versie Juli 2019) 6-6 is geregeld. Voor predikanten, ambtsdragers en vrijwilligers is een vastlegging in de kerkorde nodig, en dat betekent een traject van voorbereiding met - twee keer - besluitvorming in de synode nodig is, hieraan wordt door de PKN nog gewerkt.

De term kwetsbaar is moeilijk. Iedereen kan in een bepaalde situatie kwetsbaar zijn. Gekozen is om mensen een VOG te laten overleggen die structureel met minderjarigen werken. De reden van deze keuze is dat het risico op ongewenst gedrag in deze groep op basis van de gegevens van de landelijke

kerk het grootst is. In de navolgende tabel wordt een overzicht gegeven van groepen waarin vrijwilligers dienen die in aanmerking komen voor het overleggen van een VOG.

	VOG	Doelgroep
1	Ambtsdragers	Hele gemeente
2	Leiding crèche	Kinderen van 0 tot 4 jaar
3	Leiding zondagsschool	Jongens en meisjes van groep 1 tot en met 4
4	Leiding meisjes bijbelclub	Meisjes van groep 5 en 6
5	Leiding jongens bijbelclub	Jongens van groep 5 en 6
6	Leiding KidCat	Jongens en meisjes uit groep 7 en 8
7	Leiding Follow Me	Jongeren uit de klassen 1 t/m 4 van het voortgezet onderwijs
8	Leiding Follow Me Next	Jongeren van 16 tot en met 19 jaar
9	JV Connected en Jeugdweekend	Voor jongeren tussen de 16 en 21 jaar

tabel 3.1: Groepen waarin er altijd vrijwilligers dienen in de Hervormde Gemeente te Meerkerk

Vier-ogen principe

Dit principe houdt in dat twee personen als leiding bij groepen van minderjarigen aanwezig zijn. Het hoeven niet altijd twee volwassenen te zijn, een volwassene en een jongere (18+) kan ook. Ook hoeven de twee personen niet altijd in dezelfde ruimte te zijn; wanneer de toegang tussen de ruimten maar open is (ramen, glas in of naast de deur, deur open). Dit is bijvoorbeeld van toepassing tijdens de kindernevendienst, jeugdclub of de crèche.

Het vier-ogen-principe is niet alleen essentieel om onveilige situaties te voorkomen, maar ook om praktische redenen prettig, bijvoorbeeld als een kind naar het toilet moet of terug naar de ouders wil. Je staat er als leiding niet alleen voor!

4 Interventie

De Hervormde Gemeente Meerkerk kiest ervoor een Veilige Kerk te zijn voor alle leden. Gemeentelieden kunnen bij de twee vertrouwenspersonen van onze gemeente terecht met hun vragen, vermoedens en meldingen inzake grensoverschrijdend gedrag. Deze vertrouwenspersonen kunnen ook bij eigen vermoedens van grensoverschrijdend gedrag binnen de gemeente proactief iemand benaderen. Het plaatselijk meldprotocol (bijlage A) geeft de gemeentelieden inzicht in wat ze kunnen doen als ze zich zorgen maken over een situatie in de gemeente of als ze zelf een melding willen doen. Het plaatselijk meldprotocol wordt gehanteerd naast het protocol dat beschikbaar is vanuit de PKN als de gemeente wordt geconfronteerd met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties (zie www.smpr.nl). Voorts is er een routekaart (bijlage B) beschikbaar specifiek voor vertrouwenspersonen hoe te handelen als er via verschillende wegen meldingen bij hen binnenkomen.

Hiernaast wordt ook een externe vertrouwenspersoon aangesteld, zodat er de mogelijkheid is om een vertrouwenspersoon buiten de gemeente te benaderen. De gedachte is dat een vertrouwenspersoon vanuit een andere gemeente gevraagd wordt. Hierbij kunnen de interne vertrouwenspersonen uit onze gemeente ook als externe vertrouwenspersoon dienen voor de ander gemeente.

De vertrouwenspersonen zijn aanvullend op de bestaande mogelijkheden die er zijn om zorgen en / of problemen bespreekbaar te maken zoals vrienden, familie, gemeentelieden, predikant en kerkenraad.

5 (Na)zorg

We besteden aandacht aan (na) zorg voor slachtoffers en daders op verschillende manieren, namelijk:

- In preek en liturgie houden we rekening met slachtoffers van machtsmisbruik of andere misstanden (woordkeuze in gebeden, liedkeuze);

- We geven nazorg en pastorale zorg aan slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag in de gemeente;
- We geven nazorg en pastorale zorg aan daders van grensoverschrijdend gedrag in de gemeente. Dit kan niet dezelfde persoon zijn die het slachtoffer begeleidt;

Sommige gemeenteleden zijn slachtoffers dan wel daders van bijvoorbeeld seksueel misbruik, huiselijk geweld, vormen van machtsmisbruik en criminaliteit. We begeleiden slachtoffers dan wel daders actief naar professionele of gespecialiseerde hulp waar nodig en gewenst.

Bedreigende of onveilige situaties kunnen zich ook voordoen op het werk zoals bij ambulancepersoneel, militairen, politie, werkenden in de zorg hulpverlening en onderwijs. We willen in onze gemeente ook aandacht geven aan hun omstandigheden. Zij willen gehoord, gezien en erkend worden. We zijn ons daarvan niet altijd bewust en willen er zijn voor gemeenteleden die hier onder de oppervlakte aan lijden en hun een veilige plek kunnen geven in de gemeente.

6 Communicatie

Binnen onze gemeente willen we duidelijk communiceren over de wijze waarop we als gemeente een veilige omgeving willen zijn, waarin er oog is voor de ander en er veiligheid wordt ervaren door gemeenteleden. Om dit vorm te geven wordt op de volgende wijze gecommuniceerd met de gemeente:

- Tijdens de implementatie van het beleid wordt de gemeente op regelmatige basis geïnformeerd over het beleid, het aanstellen van vertrouwenspersonen en het proces rondom de aanvraag van VOG's. Dit gebeurt middels berichten in de Zaaier, de MeerKERK app en de nieuwsbrief;
- Op de website van de gemeente wordt het beleid, de bijbehorende bijlagen en informatie over de vertrouwenspersonen gepubliceerd zodat dit voor ieder is terug te vinden;
- Informatie over de aangestelde vertrouwenspersonen wordt op een aantal centrale locaties geplaatst, zoals de hal van de kerk en bij de ingang van Het Anker. Ook worden elk kwartaal de gegevens van de vertrouwenspersonen in de nieuwsbrief en in de Zaaier gepubliceerd;
- Het document wordt opgenomen in het beleidsplan en in het handboek van de jeugdwerkvolwassenen;
- In de jaargids wordt een verwijzing opgenomen naar dit document.

7 Vasthouden van beleid

Om te zorgen dat het beleid rondom een Veilige Kerk over de tijd heen actueel blijft worden de volgende stappen genomen om het beleid vast te houden:

- Jaarlijks zal bij de start van het winterwerk aandacht zijn voor sociale veiligheid binnen de gemeente. Dit gebeurt door bij de jaarlijkse start-avond en kringen, catechisaties, etc. met elkaar na te denken op welke wijze we omgaan met elkaar, welke afspraken we maken (gedragscode) en hoe we elkaar kunnen helpen om hier oog voor te houden;
- Er zal enkele keren per jaar in de preek door onze predikant stilgestaan worden bij het onderwerp sociale veiligheid binnen onze gemeente;
- De commissie Veilige Kerk zal samen met de vertrouwenspersonen enkele keren per jaar bij elkaar komen om het bestaande beleid te borgen en waar nodig extra aandacht te vragen voor sociale veiligheid binnen onze gemeente. De vertrouwenspersonen maken geen deel uit van de commissie Veilige Kerk om hun onafhankelijkheid te waarborgen;
- Met de evaluaties van het beleidsplan in de kerkenraad zal ook een evaluatie van het beleid Veilige Kerk worden uitgevoerd en eventueel aangepast worden. Dit zal mede gebeuren op basis van verslagen of rapportages van de vertrouwenspersonen.